

واکاوی تطبیقی نماد «طیب» در ادب فارسی سده هفتم و ادب عربی دوره انحطاط بر اساس مکتب تطبیقی آمریکایی

۱- محمدحسن امرایی*، ۲- محمدتقی زند و کیلی**

۱. دکترای زبان و ادبیات عربی دانشگاه رازی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران
۲. استادیار زبان و ادبیات عربی دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران
(تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۲/۰۹؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱۱/۱۲)

چکیده

شاعران زبان فارسی سده هفتم هجری و عرب دوره انحطاط، هر یک دریافت‌های مختلفی از «طیب» داشته‌اند. این برداشت‌های متفاوت را می‌توان در قالب «نماد» برای عنوان‌هایی مشابه مانند «۱. طیب معنوی، ۲. ممدوح و ستایش توانایی و درمانگری او، ۳. محبوب و معشوق و ۴. پزشک معروف» خلاصه نمود. این مقاله به بررسی تطبیقی نماد «طیب» بر اساس مکتب آمریکایی ادبیات تطبیقی در شعر شاعران دو دوره مورد نظر می‌پردازد تا نشان دهد که احساسات درونی این شاعران در قالب بروز و ظهور اندیشه‌های نمادین، چقدر با هم مشابه یا متفاوت هستند و اصولاً منظور آنان از نماد «طیب» چیست! روش کار در این تحقیق، تحلیلی-استقرایی است. یافته‌های اساسی این پژوهش عبارتند از: ۱- طیب غالباً در شعر شاعران دوره انحطاط نماد «پزشک» معروف، «ممدوح» شاعر و «ستایش درمانگری و توانایی او» است، هرچند برخی آن را در وصف معشوق و ستایش دینارهای طلا و نقره نیز به کار برده‌اند. ۲- شاعران فارسی نماد «طیب» را از معنای مادی و زمینی به معنای رمزی و عرفانی سوق داده‌اند، اما شاعران عصر انحطاط «طیب» را در همان معنای ظاهری و حسی محصور کرده‌اند. ۳- نماد طیب معنوی در شعر شاعران دوره انحطاط کمتر دیده می‌شود، اما بیشترین بسامد را در غزلیات شاعران فارسی سده هفتم هجری دارد.

کلیدواژه‌ها: ادبیات تطبیقی، نماد، طیب، شعر فارسی سده هفتم، شعر عربی دوره انحطاط.

* E-mail: amrayy77@yahoo.com (نویسنده مسئول)

** E-mail: m_zand@yahoo.com